

כאלם הישיבות של בית-הנבחרים הסורי התכנסו השבוע חברי הבית לדון בדרכים מעשיות לביצוע החלטת האיחוד בין סוריה ומצרים. לצד הסורים, בתוך אולם הישיבות, ישבו 40 אורחים שהמחישו את רצינות הדיון. היו אלה חברי בית-הנבחרים המצרי, שבאו להשתתף בדיון.

על סדר-היום עמדה הצעה אחת: להמליץ בפני ממשלות שתי המדינות להתחיל בשיחות מעשיות, למימוש ההחלטה העקרונית לאיחוד פדרלי. היא נתקבלה פה אחד. האורחים המצריים השתתפו בהצבעה.

היתה זו, לדברי קרייני קהיר ודמשק, הישיבה הגורלית ביותר בחיי שתי האומות. לזו חסר, לזו יש. כיום נמצאים כבר בסוריה חיילים מצריים. צילומי תעמולה הראו אותם מתאמנים יחד עם חיילים סורים, מפעילים בצחצח תותחים סובייטיים, או יוצאים לפעולה משולבת של הנחת מוקשים בגבול.

היה זה רק צעד התחלתי, ציורי ומלהיב, של תוכנית העלולה להתגלות כאחת הימנעות ביותר שגולדו בקלחת המרחבית. הצעה חלילה הבאים, אותם החליטו שליטי קהיר ודמשק לממש בהדרגה, יובילו אל האיחוד הכלכלי, הפוליטי — ולבסוף: הדמוגרפי. שני הצדדים גם יחד יתנו מתוכנית זו הגאמה משית, אולם בו בזמן שבצע המצרי עשויים ליהנות מן האיחוד דווקא ההמונים,

נשק מערבי לטוניסיה - ומשם לאלג'יריה חביב המורדים

מטוס צבאי אמריקאי נחת השבוע בשדה-התעופה של טוניס. בואו נועד לגרום את הקרע הרציני ביותר בין שותפי הברית האטלנטית, מאז מיבצע סואץ. כי משאיות הצבא הטוניסיות שניגשו לפירוק את מטען המטוס, הובילו בחזרה את משלוח-הנשק המערבי הראשון לטוניסיה. מפאריס נשמעה מיד יללת תדהמה. "דקי רה בגבו" צעקו העיתונים הצרפתיים. פליקס גאיואר, ראש הממשלה בן ה-38, אשר רק יומיים לפני כן נבחר לתפקידו הבלתי יציב, רמז לחבריו בלונדון ובוואשינגטון כי לא יתכן שצרפת תמשיך לשבת אתם בברית-הגנה אחת, שעה שנשקן משמש להרוג חיילים צרפתיים באלג'יריה.

הנחתם של הצרפתים היתה מוצדקת: קיימים כל הסיכויים כי הנשק הניתן לטוניסיה יגיע לידי הלוחמים האלג'יריים, המנהלים מלחמת-התשה בשלטון הצרפתי. כי מזה כמה חודשים, ממלאה טוניס את מקומה של קהיר כבירת המרד האלג'ירי.

בעיני הצרפתים אין הבדל בין קהיר וטוניס, אך בעיני האשינגטון ולונדון עדיף חביב בורגיבא הפרו-מערבי לאין ערוך על גמאל עבד אל-נאצר העויין. הן רואות ב-

יחידת חיילי-השריון הטוניסית באופס: מתחרה לרוזן מקהיר

רוב הפליטים הגיעו חסרי-כל, ומקור הפרנסה היחיד שנפתח בפניהם היה השוק השחור והברחת-הנשק. במהרה נדבקו גם טוניסאים רבים מעיסוקים הרסניים אלה, ואזור הגבול נהיה לשטח-הפקר פרוץ. עוד יותר מסוכנים מהמבריחים והספינים, היו כנופיות הפלאגה. היו אלה קבוצות מורדים אלג'יריים חסרי-משמעת, שצייטו רק למסקריהם הישירים. הם חיו משני צדי הגבול, התקיימו משוד האוכלוסיה. היה קיים גם ארגון מתחרתי מרכזי, החזית לשיחרור לאומי (פ.ל.ג.) אך שליטתו של ארגון זה על המצב, ועל מאות קבוצות הלוחמים, היתה מפוקפקת ביותר. בורגיבא החליט לכרות ברית עם פ.ל.ג. הוא הבטיח לו את תמיכתו המלאה, תמורת התחייבותו של ארגון זה להטיל את מריון על קבוצות הפלאגה האנרכיסטיות, והביטחון הסדר והמשמעת בצד הטוניסית של הגבול. בורגיבא עשה זאת כי הצבא הסורי נסי החדש — פחות מ-2000 איש — היה חלש מכדי לבצע את המשימה בעצמו.

נסיון לבצר מתחרה

ההסכם הדהים את הצרפתים. במשך כמה שבועות לא נקטו בפעולה אולם כאשר החלו שיירות גדולות של נשק יוצאות את הגבול לאלג'יריה, ולוחמים אלג'יריים נמלטים מרופיהם הצרפתיים מעבר לגבול הטוניסית, הודיע ראש הממשלה גי מולה כי צרפת הפסיקה את המענק לטוניסיה.

החלטה זו נתקבלה שעתים לפני שגי מולה חדל להיות ראש ממשלה. היא הסיפיקה כמעט למוטט את הכלכלה הטוניסית. אך בורגיבא, שעמד מול קופה ריקה לגמרי, סירב להיכנע, וכעבור כמה שבועות היה אלה הצרפתים שוכנעו. ראש הממשלה החדש, בורגיס מוגריי, הודיע על חידוש המענקים.

אך המצב לא השתנה. בורגיבא המשיך לבקש נשק — לביצור כוחו שלו, ולקיום הסכם עם האלג'יריים. הצרפתים סירבו לספק אותו, השפיעו על האילוקים להשיב את פני בורגיבא ריקם. הוא פנה לאמריקאים. אלה ידעו כי אם יסרבו לספק את הנשק, לא תהיה כל בעיה לבורגיבא להשיגו מאותו מקור שעשו זאת מצרים וסוריה. הם החליטו לספק את מבוקשו. "יתכן שזה יכאב לצרפת", הסביר זיפי לומס אמריקאי, "אולם זאת הדרך היחידה להציל את אפריקה מהקומוניסטים. וזה, בסופו של דבר, לטובתה של צרפת לא פחות מאשר לטובתנו."

היה זה הנסיון הנוצני ביותר של המערב לבצר את מעמדו של המנהיג הערבי המסוגל להקים גוש מתחרה לגוש המצרי-סורי.

לתוך החלל הריק

בניגוד לגמאל עבד אל-נאצר, לא שש חביב בורגיבא לתפקידו כמנהיגה של תנועת-מרי ערבית נגד מעצמה מערבית. אחרי שהוביל את ארצו לעצמאות, היה מיונין בפיתוח יחסים טובים עם צרפת — ביחוד בשטח הכלכלי. הוא גם חשש כי המלחמה שהתחילה באלג'יריה יכולה להשתק בקלות לארצו, לפגוע בעשרות רבבות המתיישבים הצרפתיים שנשארו בה.

לפי כל הסימונים, היה האיש שפרש את כנפיו על תנועת-המרי האלג'ירית שמח מאד, אילו יכול היה להביא להפסקת הקרבות. הוא ערך נסיונות רבים בכיוון זה, אך תמיד נכשל. הנסיון המפורסם ביותר נערך ערב הפלישה לסואץ, כאשר מנהיג המרד מוחמד בן-בללה וארבעה מחבריו נחטפו באחרי עליידי מטוסי-קרב צרפתיים. הם היו בדרכם לטוניס, שם ביקש בורגיבא לפרוץ פגישת-תייח בין בללה לבין הצרפתים. במקומו של בן-בללה המתון באה מני-היגות קיצונית ותקיפה. יחד עם זאת נפלה קרנו של הרוזן המצרי. מפלתו בסיני פגעה בכבודו בעיני שבטי צפון-אפריקה. בורגיבא, הסולד מרעיונותיו של עבד אל-נאצר ומי שיטותיו, ניצל את ההזדמנות, מילא את החלל הריק כמנהיג המגרב.

הסכם עם פ.ל.ג.

גם אילו רצה, לא יכול היה בורגיבא לנהוג אחרת. למרות היותו מנהיג ערבי על-ידי רוב בני עמו, קיימות בתוך טוניסיה קבוצות לא מעטות המבקשות את הפלתו. קנאי דתי בשם בן-יוסף, סוכן מצרי בשכר, ניסה אף לרצוח אותו, ומי שנכשל ברת לקהיר. אילו התעלם בורגיבא מן המאבק האלג'ירי היו המצרים מאשימים אותו מיד בבגידה, ומנסים לדחוף טוניסאים נוספים בדרכו של בן-יוסף.

היתה גם סיבה נוספת שדחפה את בורגיבא לשיחות-פעולה הדוק עם צבא המורדים באלג'יריה. כיום חיים בטוניסיה 200 אלף אלג'יריים, מחציתם פליטים שהגיעו מאז פרוץ המרד. בארץ בעלת אוכלוסיה של 3.8 מיליון — מהם חצי-מיליון מובטלים — היו פליטים אלה מעמסה כבדה מאד.

חיילים מצריים (בכומתות) וסוריים באימונים משותפים בדוך: מיליון פחים מעמק היאור

נשיא טוניסיה את הגורם היחיד העלול להציל את צפון אפריקה מחידרה סובייטית. לפני שנה, כשמדינת טוניסיה העצמאית היתה בת כמה חודשים בלבד, הצהיר בורגיבא באוני הצרפתים, כי בשום אופן לא יגיש עזרה בלתי-מסוייגת ללוחמי אלג'יריה. אולם כיום כבר מחזיק צבא השיחרור הלאומי האלג'ירי מחנות אימונים ונשק לכל אורך הצד הטוניסית של הגבול; ראשי "מש" לחת החוק" של אלג'יריה, המבוקשים על-ידי הצרפתים, מנהלים את פעולותיהם מתוך מטה מוכר בטוניסיה ואף הצטלמו בצילום רשמי; נשק מכל הסוגים — החל במקלעים וכלה בתותחים כבדים — חוצה באין מפריע את הגבול לאלג'יריה.

קשרים בעבר ובהווה

מען האמת, לא קיחה איש מדינאי צרפת כי טוניסיה העצמאית התנכר לה לטוין למאבק שכנותה לעצמאות. אמנם, היתה טוניסיה אסירת-תודה לצרפת על הסיוע כמתה להעניק לה את עצמאותה, ועל הסיוע

ישראל לא תתקיים. "אבל אלה", הוסיף ונבחר העם המצרי, "הם רק פרטים קטנים, לעומת העובדה הגדולה של איחוד סוריה ומצרים."

לדבריו נמצאים כיום במצרים 6249 גויים צעירים, שרובם התאסלמו, ואשר כולם נשאים שמות ערביים חדשים. כוח זה מהווה את גרעין יחידת השומרת על מועצת ההפיכה, והוא גם משפיע בדרכי

ישראל לא תתקיים. "אבל אלה", הוסיף ונבחר העם המצרי, "הם רק פרטים קטנים, לעומת העובדה הגדולה של איחוד סוריה ומצרים."

מצרים עמוד-שדרה גרמני

מי שומר על עבד אל-נאצר? השבוע

תצמח הטובה בסוריה לבעלי האחוות וראשי השבטים. בעייתה המעיקה ביותר של מצרים היא צפיפות האוכלוסיה. בתוך הצרעה הצרה של עמק הנילוס דחוסה אוכלוסיה של 22 מיליון תושבים. כיום, זוהי אוכלוסיה חקי-אית כמעט לחלוטין; ממשלת עבד אל-נאצר מקחה לפתח גם תעשייה ראויה לשמה. אולם גם בהיותה ארץ חקלאית, חייבת מצרים לייבא חלק ניכר מהחטיה והשעורה שלה.

סוריה גם היא ארץ חקלאית. חסרות בה אפילו אותן התעשיות הקיימות כבר במצרים. אך לעומת זאת אין היא מייבאת שום צרכים חקלאיים מן החוץ. להיפך: היא מי יצאת כותנה, חטיה ושעורה. ומעל לכל: היא מאוכלסת בדלילות יחסית.

דררשים: מוריון פלחים. גיות הפיתוח הניתנות לביצוע מידי, יכולה סוריה לייבש ביצות ולהפרות שממות, אשר יהיו מסוגלים לקלוט מיליון תושבים. אך מות-הפיתוח חולקו כבר בין בעלי האחוות הגדולות, והם מחפשים ידים עובדות זולות. עיניהם נשואות למצרים ולמיליוני פלחיה. אחד משלבי האיחוד הפדרלי דן באפי שרות העברתם של מיליון פלחים מעמק היאור למישורי סוריה.

"כאשר נבצע את התוכנית", הבטיח אחד מחברי הממשלה הפרלמנטרית המצרית, "נהיה מעצמה אשר שום כוח במזרח התיכון לא יוכל לעמוד בפניה."

מול העובדה הגיאוגרפית המהפכנית של ריפובליקה סורית-מצרית, לדבריו, ישנו פני המרחב. ירון תצטרף לאחורה, עיראק תנער מעצמה את השלטון הזר — אפילו